

18.05.2015

Sj/4

§ 543

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle erityisen koulutustehtävän asemaa lukiokoulutuksessa koskevasta selvityksestä

HEL 2015-004661 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Selvityksen kuvaus nykyisestä erityistehtäväverkostosta on laaja ja perusteellinen. Sitä varten on kuultu laajasti lukioiden asiantuntijoita: erityistehtävä- ja yleislukioiden rehtoreita, lukiokoulutuksen keskeisiä sidosryhmien edustajia sekä lukiokoulutuksen järjestäjien edustajia.

1. Valtioneuvoston 13.11.2014 antaman asetuksen 12 §:n muuttaminen: tuntijaosta poikkeaminen koulutuksen järjestäjän päätöksellä

Selvityksessä ehdotetaan valtioneuvoston 13.11.2014 antaman asetuksen 12 §:n muuttamista siten, että koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus poiketa valtakunnallisesta tuntijaosta. Tällöin koulutuksen järjestäjän hyväksymän 12 kurssin kokonaisuuden suorittaminen oikeuttaa vähentämään valtioneuvoston asetuksessa säätämien pakollisten kurssien määrää kahdeksan kurssia. Muutos tuo koulutuksen järjestäjälle mahdollisuuden määritellä omassa opetussuunnitelmassaan sellaisia opintokokonaisuuksia, jotka oikeuttavat poikkeamiseen säädetyistä tuntijaosta.

Helsingin kaupunki pitää myönteisenä selvityksen ehdotusta, jonka mukaan koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus poiketa valtakunnallisesta tuntijaosta. Tällä turvataan erityistehtävälukioiden toiminnan perusta. Tuntijaosta poikkeaminen edistää opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteutumista ja antaa opiskelijoille mahdollisuuden painottaa opintojaan oman kiinnostuksen mukaan.

Erityisen koulutustehtävän lukiot ovat syntyneet tarpeista laajentaa ja syventää lukiokoulutusta, jotta erityistehtävälukioiden kiinnostuneilla nuorilla on mahdollisuus kehittyä alallaan, suorittaa ylioppilastutkinto ja hankkia jatko-opintokelpoisuus. Edelleen on kuitenkin tärkeää varmistaa kaikilta osin laadukas lukiokoulutus, jotta ei synny nimellisiä erityisalojen opintokokonaisuuksia.

2. Erityisen kehittämis- ja koulutustehtävälukioiden verkoston perustaminen

18.05.2015

Sj/4

Helsingin kaupunki pitää hyvänä suunnitelmassa ehdotettua koulutuksen järjestäjälle hakemuksesta myönnettävää kehittämis- ja koulutustehtävää taide-, urheilu-, kieli- ja tiedepainotuksille. Tavoitteena oleva valtakunnallisten innovaatiokeskusten verkosto, joka toimii koulutustehtävälajien innovaatioiden ja osaamisen levittäjänä, on kannatettava.

Ehdotuksen keskeinen ongelma on kuitenkin se, että se puuttuu kunnalliseen itsehallintoon liittäessään koulutuksenjärjestäjän päätäntävällässä olevaa opetusta osaksi opettajankoulutusjärjestelmää, jonka perusteista ja toiminnasta säädetään erikseen yliopistoja ja korkeakouluja koskevassa lainsäädännössä. Kunnallisen itsehallinnon alaista toimintaa ei voida alistaa edes osaksi toisen toimijan päätäntävällän alle.

Toinen esitykseen liittyvä ongelma on erityisen kehittämis- ja koulutustehtävän määräaikaisuus. Laadukkaan ja vaikuttavan koulutusrakenteen muodostaminen erityistä kehittämis- ja koulutustehtävää varten edellyttää investointeja koulutuksen rakenteisiin ja henkilöstöön. Viiden vuoden määräaika on lyhyt eikä takaa laadukasta koulutustoimintaa.

Verkoston kokoamisessa käytettävät kriteerit ovat yleensä ottaen hyviä. Taide- ja tiedelukioiden valintakriteereissä mainitaan opiskelijoiden sijoittuminen alan jatko-opintoihin. Helsingin kaupunki katsoo, että taidelukioiden kohdalla kriteerin soveltamisessa tulisi käyttää opiskelijoiden sijoittumista suhteessa jatko-opintopaikkoihin, sillä taidealojen korkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen aloituspaikkamäärät ovat huomattavasti pienempiä verrattuna tiedealojen jatko-opintopaikkoihin.

3. Erillisrahoituksessa siirrytään suoriteperusteisuuteen

Hallitus on rakennepoliittisessa ohjelmassaan linjannut, että se pidättäytyy uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta ilman, että samalla päätetään vastaavan suuruista velvoitteiden karsimisesta tai uusien velvoitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta. Talouden rakenteellinen muutos edellyttää toimintatapojen merkittävää uudistamista sekä koulutuksen voimavarojen entistä vaikuttavampaa ja tuottavampaa käyttöä.

Nykykäytännön mukaan lisärahoitusta on myönnetty taide- ja tiedepainotuksiin, urheilu- ja kielilukioille sekä IB-lukioille. Helsingin kaupunki pitää hyvänä selvityksessä esitettyä siirtymistä rahoituksen suoriteperusteisuuteen. Toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamista koskevassa lausunnossaan Helsingin kaupunki on kuitenkin korostanut sitä, että perusrahoituksen

18.05.2015

Sj/4

osuus tulee olla riittävän suuri. Perusrahoitus turvaa koulutuksen myös silloin, kun opiskelija ei saa suoritettua tutkinnon osia tai suorittaa niitä keskimääräistä hitaammin. Riittävä perusrahoituksen osuus kannustaa koko ikäluokan kouluttamiseen. Toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisesta ei kuitenkaan ole vielä voimassa olevaa päätöstä.

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että koulutuksen järjestäjillä on vahvaa ammatillista osaamista ja kokemusta sekä riittävät edellytykset erityisen koulutustehtävän järjestämiseen, ja että tarjottavalle koulutustehtävälle on olemassa valtakunnallinen tai alueellinen tarve.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi
Tero Niininen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25915
tero.niininen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM:n lausuntopyyntö
- 2 Erityisen koulutustehtävän asemaa lukiokoulutuksessa koskeva selvitys

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää kaupungin lausuntoa selvityksestä, joka koskee erityisen koulutustehtävän asemaa lukiokoulutuksessa. OKM:n asettama työryhmä on selvittänyt ja arvioinut erityisen koulutustehtävän asemaa sen jälkeen, kun valtioneuvosto 13.11.2014 antoi asetuksen lukiokoulutuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta. Selvityksessä on huomioitu myös toisen asteen koulutukseen kohdentuvat rakennepoliittiset uudistukset.

18.05.2015

Sj/4

Lausuntopyyntö ja OKM:n selvitys ovat kokonaisuudessaan esityksen liitteinä. Kaupungin lausunnon antamisen määräaika on 25.5.2015.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi
Tero Niininen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25915
tero.niininen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM:n lausuntopyyntö
- 2 Erityisen koulutustehtävän asemaa lukiokoulutuksessa koskeva selvitys

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 06.05.2015 § 68

HEL 2015-004661 T 00 01 06

Lausunto

Opetuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Opetuslautakunta toteaa, että selvityksen kuvaus nykyisestä erityistehtäväverkostosta on laaja ja perusteellinen. Selvitystä varten on kuultu laajasti lukioiden asiantuntijoita: erityistehtävä- ja yleislukioiden rehtoreita, lukiokoulutuksen keskeisiä sidosryhmien edustajia sekä lukiokoulutuksen järjestäjien edustajia.

1. Valtioneuvoston 13.11.2014 antaman asetuksen 12 §:n muuttaminen: tuntijaosta poikkeaminen koulutuksen järjestäjän päätöksellä

Selvityksessä ehdotetaan valtioneuvoston 13.11.2014 antaman asetuksen 12 §:n muuttamisista siten, että koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus poiketa valtakunnallisesta tuntijaosta. Tällöin koulutuksen järjestäjän hyväksymän 12 kurssin kokonaisuuden suorittaminen oikeuttaa vähentämään valtioneuvoston asetuksessa säättämien pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Muutos tuo

koulutuksen järjestäjälle mahdollisuuden määritellä omassa opetussuunnitelmassaan sellaisia opintokokonaisuuksia, jotka oikeuttavat poikkeamiseen säädetystä tuntijaosta.

Opetuslautakunta pitää myönteisenä selvityksen esitystä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus poiketa valtakunnallisesta tuntijaosta. Tällä turvataan erityistehtävälukioiden toiminnan perusta. Tuntijaosta poikkeaminen edistää opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteutumista ja antaa opiskelijoille mahdollisuuden painottaa opintojaan oman kiinnostuksen mukaan.

Erityisen koulutustehtävän lukioiden ovat syntyneet tarpeista laajentaa ja syventää toisen asteen lukiokoulutusta, jotta erityistehtävälukioiden kiinnostuneilla nuorilla on mahdollisuus kehittyä alallaan, suorittaa ylioppilastutkinto ja hankkia jatko-opintokelpoisuus. Opetuslautakunta painottaa, että edelleen on tärkeää varmistaa kaikilta osin laadukas lukiokoulutus, jotta ei synny nimellisiä erityisalojen opintokokonaisuuksia.

2. Erityisen kehittämis- ja koulutustehtävälukioiden verkoston perustaminen

Opetuslautakunta pitää hyvänä suunnitelmassa ehdotettua koulutuksen järjestäjälle hakemuksesta myönnettävää kehittämis- ja koulutustehtävää taide-, urheilu-, kieli- ja tiedepainotuksille. Tavoitteena oleva valtakunnallisten innovaatiokeskusten verkosto, joka toimii koulutustehtävälukioiden innovaatioiden ja osaamisen levittäjänä, on kannatettava.

Opetuslautakunta haluaa tuoda esille kehittämis- ja koulutustehtävälukioiden verkoston perustamiseen liittyviä ongelmia. Esityksen keskeinen ongelma on, että se puuttuu kunnalliseen itsehallintoon liittäessään koulutuksenjärjestäjän päätäntävällässä olevaa opetusta osaksi opettajankoulutusjärjestelmää, jonka perusteista ja toiminnasta säädetään erikseen yliopistoja ja korkeakouluja koskevassa lainsäädännössä. Kunnallisen itsehallinnon alaista toimintaa ei voida alistaa edes osaksi toisen toimijan päätäntävällän alle.

Toinen esitykseen liittyvä ongelma on erityisen kehittämis- ja koulutustehtävän määräaikaisuus. Laadukkaan ja vaikuttavan koulutusrakenteen muodostaminen mainittua erityistä kehittämis- ja koulutustehtävää varten edellyttää investointeja koulutuksen rakenteisiin ja henkilöstöön. Viiden vuoden määräaika tällaiselle toiminnalle on lyhyt eikä takaa laadukasta koulutustoimintaa.

18.05.2015

Sj/4

Opetuslautakunta pitää verkoston kokoamisessa käytettäviä kriteereitä yleensä ottaen hyvinä. Taide- ja tiedelukioiden valintakriteereissä mainitaan opiskelijoiden sijoittuminen alan jatko-opintoihin. Opetuslautakunta katsoo, että taidelukioiden kohdalla kriteerin soveltamisessa tulisi käyttää opiskelijoiden sijoittumista suhteessa jatko-opintopaikkoihin, sillä taidealojen korkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen aloituspaikkamäärät ovat huomattavasti pienempiä verrattuna tiedealojen jatko-opintopaikkoihin.

3. Erillisrahoituksessa siirrytään suoriteperusteisuuteen

Selvityksessä rahoituksen lähtökohdaksi on otettu nykykäytäntö, jossa lisärahoitusta on myönnetty taide- ja tiedepainotuksiin, urheilu- ja kielilukioille sekä IB-lukioille. Opetuslautakunta pitää hyvänä selvityksessä esitettyä siirtymistä rahoituksen suoriteperusteisuuteen. Sen tulisi sisältyä tulevaan rahoituslainsäädäntöön.

Opetuslautakunta pitää tärkeänä, että koulutuksen järjestäjän riittävät edellytykset erityisen koulutustehtävän järjestämiseen ovat olemassa ja että tarjottavalle koulutustehtävälle on olemassa valtakunnallinen tai alueellinen tarve.

Käsittely

06.05.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä teki lausuntoehdotukseensa seuraavat muutokset:

Kappaleiden 5 ("Opetuslautakunta katsoo, että...") ja 6 ("Opetuslautakunta ei kannata...") tilalle lisätään seuraavaa:

"Opetuslautakunta pitää myönteisenä selvityksen esitystä, jonka mukaan koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus poiketa valtakunnallisesta tuntijaosta. Tällä turvataan erityistehtävälukioiden toiminnan perusta. Tuntijaosta poikkeaminen edistää opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteutumista ja antaa opiskelijoille mahdollisuuden painottaa opintojaan oman kiinnostuksen mukaan.

Erityisen koulutustehtävän lukiot ovat syntyneet tarpeista laajentaa ja syventää toisen asteen lukiokoulutusta, jotta erityistehtävälukioiden kiinnostuneilla nuorilla on mahdollisuus kehittyä alallaan, suorittaa ylioppilastutkinto ja hankkia jatko-opintokelpoisuus. Opetuslautakunta painottaa, että edelleen on tärkeää varmistaa kaikilta osin laadukas lukiokoulutus, jotta ei synny nimellisiä erityisalojen opintokokonaisuuksia."

ja kappaleen 14 ("Opetuslautakunta toteaa, että...") tilalle lisätään seuraavaa:

18.05.2015

Sj/4

"Opetuslautakunta pitää tärkeänä, että koulutuksen järjestäjän riittävät edellytykset erityisen koulutustehtävän järjestämiseen ovat olemassa ja että tarjottavalle koulutustehtävälle on olemassa valtakunnallinen tai alueellinen tarve."

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän muutettu ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mervi Willman, vs. linjanjohtaja, puhelin: 310 86850
mervi.willman(a)hel.fi
Niclas Grönholm, linjanjohtaja, puhelin: 310 86225
niclas.gronholm(a)hel.fi